

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА
імені О.М. БЕКЕТОВА

Навчально-науковий інститут архітектури, дизайну та образотворчого мистецтва

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор Навчально-наукового інституту
Архітектури, дизайну та образотворчого
мистецтва

(Тетяна РИЩЕНКО)

08 2021 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Українські історико-гуманітарні студії

вид дисципліни, шифр за ОП	обов'язкова, ОК 2
семестр	1
кількість кредитів ЄКТС	3
форма підсумкового контролю	залік
мова викладання, навчання та оцінювання	українська
кафедра	історії і культурології

для здобувачів вищої освіти:

рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
галузь знань	02 Культура і мистецтво
спеціальність	022 Дизайн
освітня програма	Дизайн
форма навчання	денна

Розробники Робочої програми з дисципліни

Прізвище та ініціали	Посада, email	Науковий ступінь, вчене звання	Підпис
Фесенко Г.Г.	Професор Galyna.Fesenko@kname.edu.ua	д-р філос. наук, доцент	

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри історії і культурології

Протокол від «30» 08 2021 року № 1

Завідувач кафедри (Микола ЯЦЮК)

**Робоча програма навчальної дисципліни відповідає
Освітній програмі «Дизайн»:**

Гарант освітньої програми (Наталія ВЕРГУНОВА)

1. Мета дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Українські історико-гуманітарні студії» дисципліни є формування у студентства знань щодо гуманітарного простору України в соціально-політичній та культурній ретроспективі, обґрунтування історичних подій в цивілізаційному контексті, державотворчому та громадянському дискурсах.

2. Міждисциплінарні зв'язки

Вивчення цієї дисципліни безпосередньо спирається на базові знання повної загальної середньої освіти з історії України.

3. Результати навчання

Програмний результат навчання	Методи навчання	Форми оцінювання	Результат навчання за дисципліною
ПРН 13. Знати надбання національної та всесвітньої культурномистецької спадщини, розвивати екокультуру засобами дизайну.	наочний (демонстрація ілюстративного матеріалу); пояснювально-інтерпретативний; інтерактивні (дискусії);	усне опитування тестові завдання	РН 13.1. Розуміти цінність культурної спадщини України в глобальних та локальних вимірах.
ПРН 14. Використовувати у професійній діяльності прояви української ментальності, історичної пам'яті, національної самоідентифікації та творчого самовираження; застосовувати історичний творчий досвід, а також успішні українські та зарубіжні художні практики. .	робота з джерелами (конспектування); методи стимулювання та мотивації навчально-пізнавальної діяльності; методи контролю і самоконтролю ефективності навчально-пізнавальної діяльності.		РН 14.1 Аналізувати основні етапи історичного розвитку України для формування патріотизму, національної самоідентифікації. РН 14.2. Аналізувати культурні артефакти у контексті історії художньої культури України.

4. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Українські історико-гуманітарні студії

Змістовий модуль 1. Суспільно-історичні особливості формування гуманітарного простору в Україні

Окреслюється коло історичних джерел українських студій. Розглядається вітчизняна та зарубіжна історіографія історії України, а також антиукраїнські історичні міфи. Висвітлюються теорії та історична практика української етнології. Аналізується історичне районування України, етнографічні особливості історичної реконструкції територіальних спільнот. Артикулюються історичні дискурси соціальної та національної боротьби в Україні, історія українського державотворення. Інтерпретується модерна та новітня історія України.

Змістовий модуль 2. Історико-культурні візії гуманітарної складової українського минулого

Розглядається специфіка взаємозв'язку «історія – культура», а також культурологічна думка щодо історії української культури. Окреслюються цивілізаційні дискурси культури України. Висвітлюється місце України в європейському культурному просторі. Артикулюються культурні особливості історичного розвитку України (княжа доба X-XIII ст., героїчна доба XIV – XVIII ст., національно-культурне відродження кінця XVIII – початку XX ст.). Інтерпретується гуманітарний простір України в XIX – XX ст., а також новітня культура України.

5. Структура навчальної дисципліни і розподіл часу

Змістові модулі	Кількість годин				
	усього	лек.	практ.	лаб.	сам. роб.
МОДУЛЬ (1 семестр)	90	15	30	-	45
Змістовий модуль 1	45	8	15	-	22
Змістовий модуль 2	45	7	15	-	23

6. Теми лекцій

Тема	Зміст (план)	Кількість ауд. год.
Змістовий модуль 1		
Тема 1 Українські студії: коло історичних джерел та історіографія	Історичні джерела, їх різновиди. Сучасні методи дослідження історичних джерел. Допоміжні історичні дисципліни як засіб вивчення історичних джерел. Іноземні джерела історії і культури України. Українська історіографія: виникнення та розвиток. Іноземна історіографія історії і культури України. Антиукраїнські історичні міфи.	2
Тема 2 Українська етнологія: теорії та історична практика	Сутність етносу, теорії етногенезу. Етапи становлення етнографічних досліджень в Україні. Етнографічне районування: осмислення української ідентичності у просторовому вимірі та історичній ретроспективі. Формування і розвиток історико-етнографічних регіонів України.	2
Тема 3 Історичні дискурси соціальної та національної боротьби в Україні	Історичні особливості соціальних систем в Україні. Соціальна боротьба у Київській Русі та Галицько-Волинській державі. Боротьба в українських землях з соціальним та національним гнобленням у часи входження до Литовсько-Польської держави. Феномен українського козацтва. Гетьманщина. Гайдамаччина та опришки. Соціальна боротьба в Україні у XIX – на початку XX ст. Українське національне відродження XIX ст. Соціальна та національна боротьба у часи національно-демократичної революції (1917–1920 рр.) та у роки входження України до СРСР (1920–1991 рр.).	2
Тема 4 Формування української державності: етапи та особливості	Народ–Нація: шлях до національного самовизначення. Історичні етапи державотворення: Київська держава (Київська Русь), Галицько-Волинська держава, козацько-гетьманська держава (середина XVII - кінець XVIII ст.), Українська Центральна Рада, Українська Держава гетьмана П. Скоропадського, Українська Народна Республіка доби Директорії, ЗУНР, Україна (від 1991 року).	2
Змістовий модуль 2		
Тема 5 Український етнос в культурно-цивілізаційній ретроспективі	Цивілізація і культура. Український етнос: культурно-цивілізаційні інтерпретації. Історичні етапи становлення української культури. Найдавніші археологічні культури на теренах України. Українські землі в контексті індоевропейського питання. Культури бронзової та ранньої залізної доби. Давні слов'яни.	2
Тема 6 Культура княжої доби X-XIII ст.	Джерела вивчення культури Київської Русі. Київська Русь у перспективі «Захід – Схід». Соціокультурні світи Русі (світ села, міста, церкви, князівський світ). Художня культура Київської Русі (література, архітектура, живопис, музика).	2

Тема 7 Історико-культурний поступ героїчної доби (XIV–XVIII ст.)	Україна в культурно-політичній системі польсько-литовської держави. Козаччина як культурне явище. Освіта і наука в українській духовності. Староукраїнська барокова культура. Українська культура доби Просвітництва (XVIII ст.).	2
Тема 8 Український вимір історико-культурної складової формування гуманітарного простору в XIX – XX ст.	«Історія – культура»: сутність взаємозв'язку. Пам'ять про українську культуру: культурологічна думка. Загальні тенденції розвитку культури в українських землях імперської доби. Періодизація та загальні риси культурного процесу в Україні у XX ст. Головні тенденції розвитку культури України на сучасному етапі.	1

7. Теми практичних занять

Тема	Зміст (план)	Кількість ауд. год.
Змістовий модуль 1		
Тема 1 Українські студії: коло історичних джерел	Джерела історії України, їх різновиди (документальні, вербальні, зображальні, оповідні та ін.). Сучасні методи дослідження історичних джерел. Спеціальні історичні дисципліни: роль в дослідженні історії України. Українське джерелознавство. Іноземні джерела історії і культури України.	2
Тема 2 Українські студії: вітчизняна та зарубіжна історіографія	Українська історіографія: етапи розвитку. Іноземна історіографія історії і культури України. Антиукраїнські історичні міфи.	2
Тема 3 Етнографія України: теоретичні засади та історична практика	Сутність етносу, теорії етногенезу. Етапи становлення етнографічних досліджень в Україні. Видатні етнографи України. Федір Вовк – етнограф, антрополог, археолог, громадський діяч.	2
Тема 4 Історико-етнографічні регіони України	Історичне районування України: етнографічні особливості історичної реконструкції територіальних спільнот. Етнографічне районування України: Полісся, Волинь, Поділля, Середня Наддніпрянщина, Слобожанщина та ін.	2
Тема 5 Історичні дискурси соціальної та національної боротьби в домодерній Україні	Соціальна боротьба в Київській Русі та Галицько-Волинській державі. Боротьба в українських землях з соціальним та національним гнобленням у часи Речі Посполитої. Феномен українського козацтва. Гетьманщина. Гайдамаччина та опришки. Соціальна боротьба в Україні у XIX – на початку XX ст.	2
Тема 6 Модерні візії національної боротьби в Україні у XX ст.	Українське національне відродження XIX ст. Соціальна та національна боротьба у часи національно-демократичної революції (1917–1920 рр.) та у роки входження України до СРСР (1920–1991 рр.).	2

Тема 7 Витоки українського державотворення	Основні етапи українського державотворення. Княжа доба: питання влади та свободи. Галицько-Волинське князівство (1199-1340). Козацько-гетьманська держава (середина XVII – кінець XVIII ст.). Козацька демократія.	1
Тема 8 Модерна історія українського державотворення	Проголошення Української Народної Республіки. Українська Центральна Рада. Українська Держава. Відновлення УНР. Директорія. Проголошення Західно-Української Народної Республіки. Карпатська Україна: від автономії до проголошення незалежності. Україна (від 1991 року): становлення незалежної держави. Творення нової України.	2
Змістовий модуль 2		
Тема 9 Український етнос в культурно-цивілізаційній ретроспективі	Цивілізація і культура. Український етнос: культурно-цивілізаційні інтерпретації. Історичні етапи становлення української культури. Найдавніші археологічні культури на теренах України. Українські землі в контексті індоєвропейського питання. Культури бронзової та ранньої залізної доби. Давні слов'яни.	4
Тема 10 Культура княжої доби X – XIII ст.	Джерела вивчення культури Київської Русі. Київська Русь у перспективі «Захід – Схід». Соціокультурні світи Русі (світ села, міста, церкви, князівський світ). Художня культура Київської Русі (література, архітектура, живопис, музика).	2
Тема 11 Історико-культурний поступ героїчної доби (XIV–XVIII ст.)	Україна в культурно-політичній системі польсько-литовської держави. Українські гуманісти доби Відродження. Козаччина як культурне явище. Освіта і наука в українській духовності. Джерела й основні риси українського бароко. Українська культура доби Просвітництва (XVIII ст.). Художня культура України XIV–XVIII ст. (література, архітектура, живопис, музика).	4
Тема 12 Культура України XIX ст. – поч. XX ст.	Загальні тенденції розвитку культури в українських землях імперської доби. Генеза та періодизація національно-культурного Відродження XIX ст. Кирило-Мефодіївське товариство. Громадсько-політичні рухи в Україні. Розвиток української літератури у XIX ст. Основні напрямки розвитку художньої культури України XIX – поч. XX ст.	2
Тема 13 Культура України XX ст. – поч. XXI ст.	Періодизація та загальні риси культурного процесу в Україні у XX ст. Культурне піднесення 20-х років XX ст. Український авангард. Культура України в період радянського тоталітаризму. «Соціалістичний реалізм». Культура повсякденного життя. Науково-технічна культура України. Гуманітарна культура України. Люди Свободи. «Історія – культура»: сучасні практики збереження культурної спадщини України.	3

8. Індивідуальне завдання (ІЗ)

Не передбачено

9. Методи контролю та порядок оцінювання результатів навчання

Система поточного контролю ґрунтується на застосуванні таких форм контролю, як усне опитування та перевірка тестових завдань на платформі MOODLE. Усне опитування здійснюється за питаннями, що передбачені планами практичних занять. Під час тематичних дискусій студентством набуваються уміння обґрунтовувати власну позицію стосовно оцінки історичних подій в контексті українського державотворення та розвитку громадянського суспільства, аналітичні навички роботи з практиками трансляції культурно-історичного досвіду. Тестування проводиться у віртуальному освітньому середовищі на платформі MOODLE за двома змістовими модулями.

Структура навчальної дисципліни і розподіл балів

Змістові модулі	Максимальна кількість балів		
	усього	практ.	сам. роб.
МОДУЛЬ (3 семестр)	100		
Змістовий модуль 1	50	40	10
Змістовий модуль 2	50	35	15

Види завдань, засоби контролю і максимальна кількість балів

Види завдань та засоби контролю	Розподіл балів
Змістовий модуль 1	50
Практичне заняття 1 (усне опитування)	5
Практичне заняття 2 (усне опитування)	5
Практичне заняття 3 (усне опитування)	5
Практичне заняття 4 (усне опитування)	5
Практичне заняття 5 (усне опитування)	5
Практичне заняття 6 (усне опитування)	5
Практичне заняття 7 (усне опитування)	5
Практичне заняття 8 (усне опитування)	5
Самостійна робота (Тестове завдання за ЗМ 1 на платформі MOODLE)	10
Змістовий модуль 2	50
Практичне заняття 1 (усне опитування)	5
Практичне заняття 2 (усне опитування)	5
Практичне заняття 3 (усне опитування)	5
Практичне заняття 4 (усне опитування)	5
Практичне заняття 5 (усне опитування)	5
Практичне заняття 6 (усне опитування)	5
Практичне заняття 7 (усне опитування)	5
Самостійна робота (Тестове завдання за ЗМ 2 (на платформі MOODLE)	15
ВСЬОГО ЗА МОДУЛЕМ	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою
	залік
90-100	Зараховано
82-89	
74-81	
64-73	
60-63	
35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. Матеріально-технічне та інформаційне забезпечення

Методичне забезпечення

1. Українські історико-гуманітарні студії : дистанційний курс [Електронний ресурс] / Г. Г. Фесенко ; Харків. нац. ун-т. міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. URL: <https://dl.kname.edu.ua/course/view.php?id=758>.

Рекомендована література та інформаційні ресурси

1. Бойко О. Історія України: підручник (Альма-Матер) / 8 вид., перероб., доповн. Київ: «Академія», 2021. 640 с. URL: <https://academia-ps.com.ua/product/61>.
2. Гнатюк О. Прощання з імперією: Українські дискусії про ідентичність / Український науковий інститут Гарвардського університету. Київ: Критика, 2005. 528 с. URL: <http://resource.history.org.ua/item/0009786>.
3. Internet Encyclopedia of Ukraine (IEU): URL: <http://www.encyclopediaofukraine.com/display.asp?linkpath=pages%5CH%5CI%5CHistoryofUkraine.htm>.
4. Ukraïner: Експедиція Україною – люди, місця, події / <https://ukraïner.net/>.
5. Грицак Я., Хруслінська І. Розмови про Україну. Київ: Дух і літера, 2018. 360 с. URL: <https://duh-i-litera.com/bookstore/rozmovy-pro-ukrainu>.
6. Енциклопедія історії України / НАН України, Інститут історії України. URL: <http://resource.history.org.ua/cgi-bin/eiu/history.exe?C21COM=F&I21DBN=EIU&P21DBN=EIU>.
7. Культура України. URL: <https://web.archive.org/web/20131019123522/http://k-ua.net/>.
8. Культурно-історичний портал «Спадщина предків». URL: <https://spadok.org.ua/>.
9. Попович М. Нариси історії культури України / 2-е вид., допов. Київ: АртЕк, 2017. 727 с. URL: https://www.yakaboo.ua/ua/naris-istorii-kul-turi-ukraini.html#media_popup_fragment.
10. Україна інкогніта: краєзнавчий портал / Український культурний фонд. URL: <http://ukrainaincognita.com/>.

Обладнання, устаткування, програмні продукти

Не передбачено